

Jerzy Leszczyński*

WSTĘP

Opracowania zebrane w tym tomie *Folia Iuridica* mają zróżnicowaną tematykę. Dwa obszary podjętych badań nadają jednak wyraźnie ton całości. Są nimi prawo publiczne i kwestie aksjologiczne przenikające w większym lub mniejszym stopniu zagadnienia prawne. Odpowiada to wyraźnej tendencji w nauce prawa, w tym w teorii prawa, przykładania coraz większej wagi do spraw publicznych i roli prawa w tej sferze. Opracowania składające się na ten tom są poświęcone rozważaniom szczegółowych zagadnień z dziedziny prawa administracyjnego materialnego czy postępowania administracyjnego, a także problemów ogólniejszych, takich jak polityka prawa. Związki między dogmatyczną analizą zagadnień szczegółowych a polityką prawa (rozumianą zarówno jako polityka tworzenia, jak i stosowania prawa) zauważalne przy lekturze tekstów mogą być uznane za wręcz egzemplaryczne. Analiza dogmatyczna danego zagadnienia nie ogranicza się do wykładni przepisów, ale jest refleksją zataczającą coraz szersze kręgi. Niezauważalnie przechodzi w rekonstrukcję instytucji prawnych według ich założonych celów i ocenę funkcjonalności. Kierunek tej pracy myślowej nie jest jednostronny, bowiem wyniki tak rozwijającej się refleksji wpływają zwrótnie na wyjściowe założenia.

Jako prawnicy jesteśmy skłonni traktować cały ten wysiłek jako wykładnię prawa, co sugeruje, że chodzi wyłącznie o zmaganie się z objaśnieniem tekstu za pomocą dostępnych reguł wykładni. Nie jest to błąd, gdyż dyrektywy wykładni dają możliwość uwzględniania zakładanych wartości, celów i funkcjonalności, ale takie podejście ma swoje konsekwencje. Stwarza wrażenie jakby rozwiązywanie problemów prawnych można było zredukować do respektowania wewnętrznych wymogów profesjonalizmu, przenosząc dyskusję w obszar rozważań na temat, co można, a czego nie można zrobić, interpretując prawo. Tymczasem na rozwiązywanie problemów prawnych można spojrzeć z punktu widzenia realizacji określonej polityki prawa. Polityka prawa to nie tylko sprawa „wdrożeń” pewnej wiedzy na poziomie legislacji, lecz także sposobu dokonywania wyborów pomiędzy pluralistycznie zróżnicowanymi zasobami owej wiedzy. Na poziomie

---

* Uniwersytet Łódzki, Wydział Prawa i Administracji, Katedra Teorii i Filozofii Prawa.

działań orzeczniczych wymiar polityki prawa mają konkretne rozstrzygnięcia dokonywane w obszarze luzów decyzyjnych. Ostatecznie pluralizm możliwości w obu tych obszarach ma źródła aksjologiczne.

Drugi obszar badań reprezentowanych w tym zbiorze jest więc ściśle powiązany z problemami prawa publicznego. W tym przypadku określenie go mianem „kwestii aksjologicznych” nie jest podyktowane chęcią użycia neutralnego i popularnego terminu dla uniknięcia zbyt daleko idących deklaracji teoretycznych. Rzeczywiście mamy tu do czynienia z dość szeroką perspektywą obecności wartości w dyskursie prawnym, gdy chodzi o kwestie odpowiedzialności karnej, wykonywania zawodu czy również religii, na co zwracają uwagę uczestnicy słynnej debaty przypomnianej w jednym z tekstów. Współczesne badania nad problemami moralnymi w szeroko rozumianej dziedzinie prawa różnią się znacząco od klasycznych sporów z pozytywizmem prawniczym. Trudno bowiem rozpatrywać związki prawa i moralności na oddzielnych polach ram konceptualnych i faktycznych przeżyć, jak wymagała tego dotychczasowa dyskusja. Opracowania oferowane przez autorów tego tomu zdają się potwierdzać konieczność poszerzenia i pogłębienia obszaru badań tych zagadnień.